

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

A.

A fost odată un continent plin numai și numai cu pitici. Aveau tot ce le trebuie în lumea lor și duceau o viață bună și frumoasă, doar că era dificil să comunice între ei.

Nu cunoșteau intonația și nici nu auziseră de semnele de punctuație, așa că se înțelegeau cam greu. Ca să îi arate celui cu care vorbeau ce voiau să zică, aveau buzunarele pline cu tot felul de lucruri: perle, creioane, covrigi, cravate, cozi de pisică de pluș și multe altele. Când un pitic îi zicea altuia o propoziție enunțiativă, scotea din buzunar o perlă. Când întreba ceva, scotea o codiță încovoiată de pisică, iar când își exprima uimirea, spunea:

– Vai, ce frumos! și ridica o cravată.

Piticilor despre care vă povestesc nu le era greu doar să vorbească între ei, ci și să scrie un text! Apoi, la fel de greu le era și să îl citească. Priviți numai cum arăta un fragment din cărțile lor de povești: „albinuța sa dus în poieniță să adune polen ea a găsit foarte multe flori a cules polenul și la dus la stup acolo la depozitat dar peste puțin timp mierea a dispărut atunci albinuța a strigat cu toată puterea suratelor a dispărut polenul poate la luat ursul ...”

Voi ați înțeles ceva din acest text? Foarte greu, probabil, ca și mine. Vă dați seama deci ce greu le era copiilor de pitici să citească povești!

Disperat din cauza dificultății de a comunica și de a scrie, unul dintre piticii înțelepți a fost de părere să plece prin școlile oamenilor, să vadă cum vorbesc și scriu aceștia. (...)

(Antonia Ilieș - adaptare după textul *Perla și punctul*)

B.

Istoria semnelor de punctuație este ca o poveste despre cum am învățat să „punem pauze” în scris pentru a ne înțelege mai bine. Imediat după apariția alfabetului, textele scrise nu conțineau spații între cuvinte. Practic, „cuvântul” era o propoziție. Oamenii scriau totul legat și fără puncte. Din când în când și ei înțelegeau că le este greu să priceapă mesajul scris. Imaginează-ți că ai citi: „albinuțasadusînpoienițasăadunepolen”. Anevoie de înțeles, nu-i așa? Cei care citeau trebuiau să rostească textul cu voce tare ca să-și dea seama unde se termină un cuvânt și unde începe altul.

Soluția punctului a venit din Grecia Antică. Un bibliotecar a avut ideea de a pune niște puncte mici la înălțimi diferite pentru a-i ajuta pe actori să știe când să respire. Un punct jos însemna o pauză scurtă. Un punct sus însemna că propoziția s-a terminat.

Dar când oamenii au început să scrie, au băgat de seamă că au nevoie de semne mai clare pentru ca toată lumea să citească la fel. Semnele de punctuație au continuat însă să fie foarte variate, atât ca formă, cât și ca întrebuintare.

Abia odată cu descoperirea tiparului s-a născut punctuația modernă, cu semnele pe care le folosim și azi: punctul, virgula, punctul și virgula, semnul întrebării și semnul exclamării.

(*Istoria punctuației*, dexonline.ro)

CONCURSUL JUDEȚEAN

„Izvor de gânduri și cuvinte”

PROBĂ SCRISĂ LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Ediția a V-a, 9 mai 2026

Clasa a IV-a

Numele

Prenumele

Școala mea

.....

Centrul de concurs:

Școala Gimnazială „Europa”

Toate subiectele sunt obligatorii.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 120 de minute.

Subiectul I – 70 de puncte

1. Notează cu A (adevărat) sau cu F (fals) fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

Ambele texte sugerează că lipsa regulilor îngreunează comunicarea.	
Obiectele utilizate de pitici ajută la o mai bună comunicare între ei.	
Cititorii din vechime foloseau diferite obiecte pentru a comunica între ei.	
Piticii găsesc soluții pentru claritatea comunicării folosind ideea bibliotecarului.	
Soluția cratimei vine din Grecia Antică.	
După apariția alfabetului, textele scrise conțineau spații între cuvinte.	

(6 puncte)

2. Piticul se întoarce cu idei din școlile oamenilor. Imaginează-ți și scrie într-un enunț care ar putea fi una dintre acestea.

.....
.....
.....
.....

(4 puncte)

3. Completează folosind informații din ambele texte.

a) Alege un obiect folosit de pitici pentru a se face înțeleși.

b) Alege o acțiune realizată de albinuță.

c) Alege două cuvinte care descriu viața piticilor.

d) Alege semnul folosit la terminarea propoziției.

(4 puncte)

4. Găsește în textul A trei alegeri neobișnuite de a comunica folosite de pitici, pentru a se înțelege între ei. Scrie încadrându-te în spațiul dat, un răspuns complet.

(3 puncte)

5. Aranjează și numerotează momentele selectate mai jos după cum apar prezentate în text.

Rostirea cu voce tare	Folosirea punctelor la înălțimi diferite	Punctuația modernă	Nevoia de semne clare	Scrierea legată	Apariția alfabetului

(6 puncte)

6. Completează cerințele.

a) Indică, din textul literar, două cauze care fac dificilă comunicarea. Scrie încadrându-te în spațiul dat, un răspuns complet.

Text ales: _____

.....

b) Transcrie enunțurile din care se înțelege de ce era greu de înțeles mesajul scris înainte de apariția punctuației moderne.

Text ales: _____

.....

c) În textul nonliterar se precizează care au fost primele semne de punctuație folosite. Scrie care au fost acestea și dă două exemple. Formulează un răspuns complet.

Text ales: _____

.....

(12 puncte)

7. Alege și subliniază un cuvânt din textul A și un cuvânt din textul B. Alcătuieste un enunț în care cele două cuvinte să apară împreună. Propoziția trebuie să fie dezvoltată și să aibă sens. **Atenție! Nu schimba forma cuvintelor.**

Textul A

Disperat din cauza dificultății de a comunica și de a scrie, unul dintre piticii înțelepți a fost de părere să plece prin școlile oamenilor, să vadă cum vorbesc și scriu aceștia.

Textul B

Abia odată cu descoperirea tiparului s-a născut punctuația modernă, cu semnele pe care le folosim și azi: punctul, virgula, punctul și virgula, semnul întrebării și semnul exclamării.

.....
.....

(6 puncte)

8. Citește cu atenție cuvintele din tabel. Încercuiește varianta corectă din enunțurile date. **Atenție la virgulă!**

dificultăți	neavând	de citire	reguli	au întâmpinat	și scriere	piticii
-------------	---------	-----------	--------	---------------	------------	---------

- a. Neavând reguli, piticii, au întâmpinat dificultăți de citire și scriere.
- b. Piticii au întâmpinat dificultăți de citire și scriere, neavând reguli.
- c. Au întâmpinat piticii dificultăți de scriere și citire, neavând reguli.
- d. Dificultăți de scriere și citire au întâmpinat piticii, neavând reguli.

(4 puncte)

9. Găsește un cuvânt cu sens asemănător pentru expresiile următoare.

vă dați seama	
a fost de părere	
din când în când	
au băgat de seamă	

(4 puncte)

10. Găsește perechile de cuvinte cu înțeles opus din enunțul următor. Scrie-le pe spațiul dat.

Deși piticul era descurajat să citească textele dificile și neclare, el a descoperit că alți oameni optimiști reușeau să scrie texte simple și clare.

.....

.....

(2 puncte)

11. Scrie corect fragmentul următor.

atunci albiuța a strigat cu toată puterea suratelor a dispărut polenul poate la luat ursul

.....

.....

(9 puncte)

12. Se dă următoarea propoziție.

Pe cărțile piticilor curgeau idei amestecate și greu de descifrat.

a) Scrie:

subiectul _____

predicatul _____

toate substantivele _____

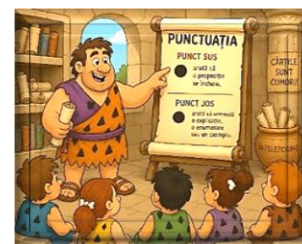
adjectivul și specifică ce substantiv determină _____

b) Rescrie propoziția în așa fel încât să adaugi două adjective și un cuvânt care indică timpul.

.....

.....

(10 puncte)

A large rectangular area with a solid black border, containing 30 horizontal dotted lines for writing.